מה פכין קטנים שטהורין בזב. מימה דמסאה ומרקב ומיכה שפתחה למעלה יכול לעשות ק"ו דלא מטמא מדרס מטמא כמת מפן שמטמא מדרס מה אינו דין שיטמא כמת וי"ל דמה להנך שכן נעשין אב הטומאה מה שאין כן במפך דכיון שאין לו עיהרה במקוה אינו נעשה אב הטומאה כדמוכח בפרק בתרא דעירובין (דף קד:) אבל קשה דמפכים גדולים מני למיעבד ק"ו דלא מטמו מדרס כדאמר הכא דמדרס כלי חרס עיהור ומטמא כמת וי"ל דטפי ניחא ליה למיעבד ק"ו מפכים קטנים שטהורין מכל טומאות הזב לגמרי וקשה דבמעיינות הזב מנגן דלא מיטמו פכין קטנים דנהי דבשיער הזב לא מיטמו היינו משום דבעיא רחוי לגנעיגת בשר כדפירש בקונטרס דמבשר הזב נפקא טומאת שיער אבל רוקו דכתיב בהדיא וכי ירוק הזב בטיהור פשיטא דלא בעיא רחוי לגנעיגת בשר וא"ת והיכי עביד ק"ו מפכין קטנים מה לפכין קטנים שכן מטמאין מאוירן תאמר במפך כו' וליכא למימר דעביד ק"ו הכי מה זב הקל שאין מטמא פכין קטנים מטמא מפך מת החמור למטמא פכין קטנים אינו דין שיטמא מפך דמה [לזב שכן] מטמא במשכב ומושב (ג) ויש לומר דליכא למימר שאר כלים יוכיחו שאין מטמאין מאוירן ומטמאין במת אף אני אביא מפך מה לשאר כלים שכן נעשין אב הטומאה פכין קטנים יוכיחו):

שטהורים בזב. שאינו יכול ליגע בתוכם לפי שפיהם לר' ויכיסנו נמי לא מטמו כדפירש בקונטרס דאת שאינו בא לכלל מגע אינו בא לכלל היסט וא"ת ס"כ כלי חרס המוקף למיד פתיל לא יטמא בהיסט ובפ"ק דנדה (דף ה:) אמר שאינו נילול במעת לעת שבנדה ובפ' הניחקין (ניטין דף פא:) נמי פריך ולימוש שמא תסיטנו אשמו נדה ואור"ת דלמיד פתיל חשיב בא לכלל מגע לפי שעומד ליפתח ולא דמי לקולית נבלה דאמ' בהעור והרוטב (חולין קיז:) מחוסר נקב כמחוסר מעשה דמי ואע"פ שחיבר עליה לעוקבה אין טומאה כמשא דהתם סתמא אינה עומדת לנקיבה אבל ע"י מחשבה אבל מוקף למיד פתיל סתמו עומד ליפתח:

מפץ שטמא בזב אינו דין שיטמא בטמא. מק"ו דהכא קי"ל בכל דוכתא [ג]דכל המטמא מדרס מטמא טומאת מת וא"ת כלי חרס המוקף למיד פתיל יוכיח שטמא בזב דמטמא בהיסט כדפרישית לעיל וטהור בטמא ואומר ר"ת דלא שייך למימר יוכיח מלמיד פתיל דמה שהוא בהיסט הזב היינו משום דהוי כאילו נגע הזב בתוכו דאמרי' איזהו מגע שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו וכמת אם היה בית ממנו בתוכו היה טמא: **והא** ליה טהרה במקוה. תימה דבסוף כילד הרגל (כ"ק דף פה:) קאמר עלה דמפך דהכא וקא מייתי לה בין לטומאת ערב בין לטומאת ז' מה שייך להזכיר טומאת ערב וז' כיון דאין לו טהרה לעולם וי"ל דהאי ק"ו אהני נמי לפשוטי כלי עץ המיוחדים למדרס דטמאים במת ומיימי הא לטומאת ז' אי נמי ברייתא איירי בכל מפלים בין במפך עץ בין במפך שיפה וגמי ובמפך עץ קאמר התם דמיימי ליה לטומאת שבעה אחת ליה טהרה במקוה: **מי** לא עסקינן דיחדינהו לאשתו נדה. פי' בקונטרס ואי מיטמא מדרס היכי מגיל והלא כל דבר טמא אינו חוזק בפני הטומאה אלא ס"מ דלא מיטמא מדרס הלכך כלי חרס המוקף למיד פתיל טהור מכל טומאה והיסטו נמי לא מטמא דכ"ד שלא בא לכלל מגע אינו בא לכלל משא ואין נראה דודאי מטמא בהיסטו כלי חרס מוקף למיד פתיל כדמוכח בנדה (ה:) ובגיטין (פא:) כדפירשתי לעיל ומפרש ר"ת דמדכתיב וכל כלי דייק דמי לא עסקינן דיחדינהו לאשתו נדה דכל טומאות הבאות דרך גב יש לנו לטהרו מדכתיב וכל הילך אפילו יחד להו לישיבה טהורים אבל בהיסטו מטמו דטומאה הבאה דרך תוך הוא דחסבינן כאילו נגע בפנים כדאמרינן אחזו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו וי"י מפרש דלא בעי למימר דמיירי קרא בכל ענין אפי' ישבה עליהם אשתו נדה או היסיטן אלא אם יחד כלי חרס לאשתו נדה טהור דאין כלי חרס מטמא מדרס דאי (יחד) טמא לא יעבד בלמיד פתיל אע"ג דלא ישבה עליו דאע"פ שבמת אינו מקבל טומאה מגבו כיון דבמדרס יכול לקבל טומאה אין לו לחוץ בהאל המת ומסופק ר"י בכך: **מניין** לערוגה שהיא ו' כו'. י"א דערוגה ו' נפקא לן מדכתיב לחייו בערוגת הבושם (שיר ה) ומשמע לחייו לשון לוחות והם היו ו' על ו' מכלל דערוגה נמי כן היא: **ארבע** על ארבע רוחות הערוגה. בתמלא הרוח כדמוכח בגמרא לפי מה שאפרש בעו"ה ומה שפירש הקונטרס דכלאי זרעים דרבנן אינו נראה לר"י דהא אמרי' בפ' כל הבשר (חולין קטו.) כלאי זרעים ליתסרו דהא מיעבמי לך הוא ואין נראה לומר דלהרכבת האילן קרי כלאי זרעים משום דבספ"ק דקידושין (דף לט.) מפיק הרכבת האילן משדך לא מזרע כלאים ועוד דהתם בקידושין אמר אהניא מילתא גופא בהמתן לא תרביע כלאים שדך לא מזרע כלאים מה בהמתן בהרבעה אף שדך בהרכבה ומה בהמתן נוהג בין בארץ בין בחו"ל אף שדך נוהג בין בארץ בין בחו"ל ופרך ולא הא כתיב שדך ומשני ההוא לענין שבחו"ל [ג](ובפ' המניח) משמע דבא"י אסירי מדאורייתא ואפי' לר' יאשיה דאמר אינו חייב עד שיזרע חטה ושעורה ותרלן במפולת יד היינו להתחייב משום כלאי הכרם דלא אלאו דלא מזרע שדך מודה דחייב: וקיש

ודין הוא ומה פכין קטנים. של חרס שטהורין בזב שאינו מטמאין על ידו בשום טומאה דלמדרס לא חזו דאין עשויין ליסיבה ועוד שהן של חרס. וכמגע לא לטמאו דאין מטמאות אלא מאוירן ואין יכול להכניס אצבעו לתוכן מפני שפיהן לר' ויכיסנו לא דאפקיה רחמנא בלשון נגיעה דכל שאינו מטמא בהיסט מטמא במגע אינו מטמא בהיסט והכעוד והרוטב (חולין קכד:) אמר נמי הכי לגבי טומאת משא את שבא לכלל מגע בא לכלל משא אע"פ שאפשר ליגע בתוכו השערה ותניא בת"כ[ה] דשיער הזב מטמא הנ"מ כלי הרחוי לגנעיגת בשרו ולהכי אפקיה רחמנא בלשון נגיעת בשר כדכתיב (ויקרא טו) והנוגע בבשר הזב: **עמאין כמם.** בהאל המת דכתיב (במדבר יט) וכל כלי פתוח: **מפץ שטמא בזב.** דהא חזי למשכב וכתיב וכל המשכב וגו'. ומהכא נפקא לן בעלמא (נדה דף מט:) דכל המטמא במדרס מטמא טומאת מת ואפילו פשוטי כלי עץ: **ואמאי.** טמא בזב טומאת מדרס: **והא ליה טהרה במקוה.** דכי כתיב טבילה בפרשת ארליס[ו] ובפרשת מדין[ו] כתיבא והנך כלים דכתיבי התם יליפינן להו טבילה אבל פשוטי כלי עץ לא נכתבו אם לענין טומאה לא יליפינן להו טבילה ולית להו טהרה במקוה דהא לא כתיבא בהו כי היכי דאוכל ומשקה אין להם טהרה במקוה לפי שלא למדנו להם טבילה בתורה: **שאני הכם דאיכא במינו.** יש בכלי עץ שיש להן טהרה במקוה כגון מקבלים: **רחמנא לילן מהאי דעבמ.** דכיון דלדידיה ליכא טהרה במקוה לא שאני מכלי חרס: **ונעבמ מאי.** היכא כתיבא דמטמא דאיכא במינו אע"ג דבדידיה ליכא [ז][מיטמא נימא] הואיל ומקשיתיה לזב עצמו בעי דתיהוי ליה טהרה לדידיה: **כסיב משכבו.** מקיש משכבו לו: **וכסיב וכל המשכב.** אע"ג דלא דמי לזב דהא לא כתיב משכבו: **וכל כלי פתוח.** כלי חרס קאמר שהטומאה נכנסת לו דרך פתחו: **מי לא עסקינן.** מי לא משמע במקרא דאפי' ייחדו לאותו כלי לאשתו נדה ליטמ עליו כל ימיה אמר קרא דמגיל על מה שבתוכו בהאל המת ואי טמא מדרס היכי מגיל והא כל דבר טומאה אין חוזק בפני הטומאה אלא ס"מ דאין מדרס בכלי חרס הלכך כלי חרס המוקף למיד פתיל טהור מכל טומאה והיסטו נמי לא מטמיא ליה כדפרישית לעיל דכל שלא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא לפיכך מגיל על מה שבתוכו: **מתני' שוורעין בפוכה ה' זרעונין.** ולא הוי עירבון שיש בה כדי להפרים ביניהם הפרש הראוי: **ד' מד' רוחות הערוגה.** ממלא את כל הרוח עד סמוך לקרן: **ואחת באמצע.** גרעין אחד. ואע"פ שכל אצלו[ח] הקרנות סמוכין זה לזה ואין ביניהם הרחקה ג' טפחים ויותקים זה מזה אין כאן בית מיטוש דגבי כלאים היכרא הוא דבעינן דלא להוי עירבוב דהא אכלאים קפיד קרא אבל ליזיקה לא חיישינן אפילו בכלאי הכרם דאוריתא כדתנן (כ"ב דף סו.) זה סומך לגדר מכאן וזה סומך לגדר מכאן ואע"ג דינקו מתחתי וכ"ש בלאי זרעים דרבנן דלא חיישינן ליזיקה כדתנן גבי רחש תור לקמן בשמעתין (פה:) וגבי ב' שורות והרי ים כאן היכר גדול רוח זו זרועה לפון ודרום וזו זרועה מזרח ומערב אבל בין זרע האמצעי לזרעוני הרוחות צריך הרחקה כדי ליזיקה דאין שם היכר ואי הוו מקרבי הוי עירבוב. והמפרש ד' גרעינין בד' הרוחות טועה דאי בהרחקה משום ליזיקה ע' זרעונין יש לזרוע בו ד' בד' הקרנות ואחד בכל רוח ורוח באמצעו וא' באמצע הערוגה ויש בין כל אחד ואחד ג' טפחים כשיעור ליזיקה טפח ומחצה לכל אחד. הלכך לכל הרוח הוא ממלא עד סמוך לקרן ואפילו אין בין זרע שברוח זו לזרע שברוח זו ג' טפחים לא איכפת לן דלענין כלאים היכר בעלמא הוא דבעינן כדפרישית: **זרועיה.** ובגמ' מפרש היכי משמע ה' זרעונים בו' טפחים: **גמ' מוליא חד למחה חד זרועיה תרי תלמיה חד.** ושאה טפחים דליכא למילף מקרא: קיש

(כה)

יח א מיי' שם הי"ג ופכ"ג הלכה ח:
יט ב מיי' פ"ד מהלכות כלאים הלכה ט סמג לאוין רפט:

מוסף רש"י

ומה פכין קטנים שטהורין בזב. כגל טומאותיו, דכלי חרס אין מטמא אלא מאוירו, ומתוך שפיו שלו לר אין יכול להכניס אצבעו לתוכו, ולמדרס נמי לא חזי, ובהיסטו נמי דהכי אפקיה רחמנא לטיסטו כלי חרס כזב בלשון נגע, כדכתיב (ויקרא טו) וכלי חרס אשר יגע בו הזב וגו' ומהכא נפקא לן דאב מטמא בהיסטו, לאיתוי דכל שאינו בא לכלל מגע כמגעו אינו מטמא בהיסטו, טמאים במת. בהאל המת, דכתיב (במדבר יט) וכל כלי פתוח וגו' ואי אמר כלי שטומאתו קולטת לפתחו הוי אומר זה כלי חרס, ומתוך עומא הוא, אפילו פיו לר הוי אלא לאסלא עליו (ב"ק כה:), רחמנא ליצלן. מיחד ממנו שעתו של דבר, תפני שתלי בהנאת הלב מתפרש לקמן (בתובות מה:).

רב נסים גאון

פכין קטנים שטהורין בזב טמאים במת. מפה שאמרה התורה בענין הזב (ויקרא טו) וכלי חרש אשר יגע בו הזב ישבר, ולא אמרה וכל כלי חרש, למדנו שפכין קטנים שהורין בזב. ואמרו במת (ובמדבר יפו) וכל כלי פתוח, אפילו כל שהוא. וכבר פירשנו בברכות. הרי למדנו שפכין קטנים טמאין.

תורה אור השלם

1 ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו וְרָחַץ במים וְטָמֵא עד הָעָרֶב:
2 כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו הַזָּב יִטְמָא וְכָל הַכְּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו יִטְמָא:
ויקרא טו ד
3 וְכָל כְּלִי פָתוּחַ אֲשֶׁר אֵין צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא: במדבר יט טו
4 כִּי כְאֶרֶץ הַרְעָיָה צַמְּחָה וּכְגִנָּה זְרוּעָיָה תַּצְמִיחַ כֵּן אֲדֹנָי אֱלֹהִים יַצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהִלָּה נֶגֶד כָּל הַגּוֹיִם:
ישעיהו סא יא

הגהות הב"ח

(א) גמ' מהכא דכתיב וכל כלי: (ב) תוס' ד"ה מה פכין יכו' דמה לזב שכן מטמא משכב ומושב תאמר במת שאין מטמא משכב ומרושב ר"ל דאיכא:

(ג) [מתוכות מה: כ"ק סה:]. (ד) [חולין נה.]. (ה) כלאים פ"ג מ"ח פפחים לט:]. (ו) [קידושין לט:]. (ז) [מנחות מכלתא דזיבים פרק ג:]. (ח) [וקקא יח]. (ט) [במדבר לא]. (י) [כס"ל]. (כ) [ועי' תוס' חגיגה כג: ד"ה יכלו]. (ל) [נדה מט. סוכה כ.]. (מ) ר"ג וכפ' מעבר בהתה משמע בהדיא דאסור מדאורייתא וכתוס' בנכורות נד..

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com